

EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Strasbourg den 23.4.2024
C(2024) 2680 final

KOMMISSIONENS REKOMMENDATION

av den 23.4.2024

**om utveckling och förstärkning av integrerade barnskyddssystem som utgår från
barnets bästa**

{SWD(2024) 98 final}

KOMMISSIONENS REKOMMENDATION

av den 23.4.2024

om utveckling och förstärkning av integrerade barnskyddssystem som utgår från barnets bästa

THE EUROPEAN COMMISSION,

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 292, och av följande skäl:

- (1) Att skydda barn mot alla former av våld är ett centralt mål för Europeiska unionen. I artikel 3.3 i fördraget om Europeiska unionen (*EU-fördraget*) fastställs unionens mål att främja skyddet av barnets rättigheter. Denna grundläggande rättighet omfattas av de värden som unionen bygger på enligt artikel 2 i EU-fördraget. Enligt artikel 24 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (*stadgan*) har barn rätt till det skydd och den omvårdnad som behövs för deras välfärd, och det fastställs att barnets bästa ska komma i främsta rummet vid alla åtgärder som rör barn, oavsett om de vidtas av offentliga myndigheter eller privata institutioner. Detta skydd bör inte bara säkerställas inom unionen, utan enligt artikel 3.5 i EU-fördraget även i unionens förbindelser med den övriga världen.
- (2) Skyddet av barn är även ett grundläggande mål för Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter (*FN-konventionen*)¹, Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna², samt andra internationella rättsakter³ och icke bindande instrument som antagits av FN⁴ och Europarådet⁵.

¹ FN:s konvention om barnets rättigheter, 1989, samt FN:s fakultativa protokoll till konventionen om barnets rättigheter om försäljning av barn, barnprostitution och barnpornografi, 2000, FN:s fakultativa protokoll till konventionen om barnets rättigheter vid indragning av barn i väpnade konflikter, 2000, och FN:s fakultativa protokoll till konventionen om barnets rättigheter om ett klagomålsförfarande, 2011.

² Se även protokollen till konventionen, såsom de tolkats i rättspraxis från Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna, samt Europarådets konventioner som specifikt rör barn, till exempel konventionen om skydd för barn mot sexuell exploatering och sexuella övergrepp, 2007, och konventionen om kontakt med barn, 2003.

³ Se särskilt FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning (UNCRPD), 2006, Haagkonferensen om internationella privaträttsliga instrument, till exempel konventionen om de civila aspekterna på internationella bortföranden av barn, 1980, konventionen om skydd av barn och samarbete vid internationella adoptioner, 1993, konventionen om behörighet, tillämplig lag, erkännande, verkställighet och samarbete i frågor om föräldraansvar och åtgärder till skydd för barn, 1996, konventionen om internationell indrivning av underhåll till barn och andra familjemedlemmar, 2007, protokollet om tillämplig lag avseende underhållsskyldighet, 2007, samt Internationella arbetsorganisationens konvention nr 182 om förbud mot och omedelbara åtgärder för att avskaffa de värsta formerna av barnarbete, 1999.

⁴ Se i synnerhet FN:s kommitté för barnets rättigheter, allmän kommentar till konventionen om barnets rättigheter, FN:s kommitté för rättigheter för personer med funktionsnedsättning, allmän kommentar nr 4 om artikel 24 – rätten till inkluderande utbildning, 2016, och nr 5, om rätten att leva självständigt och inkluderas i samhället, 2017, riktlinjerna för avinstitutionalisering, bland annat i akuta situationer, 2022, FN:s generalförsamling, riktlinjerna för alternativ omvårdnad av barn, 2010, och agenda 2030 för hållbar utveckling, 2015.

- (3) Att hävda och förverkliga barns rättigheter står i centrum för EU:s strategi för barnets rättigheter (*strategin*)⁶. Kommissionen har i strategin förbundit sig att ”presentera ett initiativ som syftar till att stödja utveckling och stärkande av integrerade system för skydd av barn” som ett av de viktigaste målen för att bekämpa alla former av våld mot barn och skydda barn.
- (4) I sin resolution från 2021 om barns rättigheter⁷ betonade Europaparlamentet betydelsen av att utveckla och stärka integrerade nationella och transnationella system för skydd av barn som förfogar över resurser och har tillgång till system för genomförande och övervakning. Även rådet uppmanade i sina slutsatser om EU:s strategi för barnets rättigheter i juni 2022 medlemsstaterna att ha ett integrerat (samordnat och multidisciplinärt) förhållningssätt när det gäller skyddet av barn⁸. Regionkommittén betonade i sitt yttrande⁹ att det är mycket viktigt att ge lokala och regionala myndigheter befogenheter i integrerade barnskyddssystem.
- (5) Samrådet med mer än 1 000 barn på EU:s nya plattform för barns delaktighet¹⁰ om deras behov av skydd visar att detta skydd fortfarande inte är en självklarhet¹¹. Denna rekommendation beaktar även resultaten av ett öppet offentligt samråd och en uppmaning att inkomma med synpunkter. Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter (FRA) har på kommissionens begäran dessutom gjort en kartläggning av de nationella barnskyddssystemen i unionen¹² och hur de fungerar. De viktigaste slutsatserna beskrivs i det evidensbaserade arbetsdokument som åtföljer denna rekommendation.
- (6) En grundläggande slutsats var att de nationella barnskyddssystemen skiljer sig åt. De har utformats utifrån specifika behov, resursanslag, kulturella, sociala och historiska faktorer och med olika grader av decentralisering. Gemensamt för dem är dock att de preventiva åtgärderna och systemen för tidig upptäckt är otillräckliga och att det saknas ett snabbt och heltäckande stöd (inbegripet psykosocialt stöd), i synnerhet för barn som har samtida behov av skydd, samt uppföljning. Samordningsmekanismerna för att säkerställa en effektiv och multidisciplinär hantering mellan ministerier eller olika behörighetsnivåer är ofta bristfälliga. Ett annat problem är tillgången till och

⁵ Se i synnerhet de instrument som antagits av ministerkommittén: riktlinjerna för ett barnvänligt rättsväsende, 2010, rekommendationen om att stärka rapporteringssystemen för våld mot barn, CM/Rec(2023)8, rekommendationen om delaktighet för barn och ungdomar under 18 år, CM/Rec(2012)2, rekommendationen om effektivt förmyndarskap för ensamkommande barn och barn som skilts från sina föräldrar i samband med migration, CM/Rec(2019)11, rekommendationen om människorättsprinciper och riktlinjer för åldersbedömning i samband med migration, CM/Rec(2022)22, rekommendationen om riktlinjer för att respektera, skydda och förverkliga barns rättigheter i den digitala miljön, CM/Rec(2018)7, rekommendationen om barns rättigheter och sociala tjänster som är anpassade till barn och familjer, CM/Rec(2011)12, riktlinjerna för barnvänlig hälso- och sjukvård, 2011, rekommendationen om rättigheter för barn på institution, CM/Rec(2005)5, och Europarådets strategi för barnets rättigheter (2022–2027).

⁶ EU:s strategi för barnets rättigheter, COM (2021) 142 final.

⁷ Europaparlamentets resolution av den 11 mars 2021 om barns rättigheter mot bakgrund av kommissionens strategi för barns rättigheter ([2021/2523\(RSP\)](#))

⁸ Rådets slutsatser av den 9 juni 2022 om EU:s strategi för barnets rättigheter ([10024/22](#)).

⁹ Europeiska regionkommittén, *Att stärka de lokala och regionala myndigheternas roll i integrerade system för skydd av barn*, antaget vid plenarsessionen den 17–18 april 2024. Se [Faktablad om yttrandet \(europa.eu\)](#).

¹⁰ Se [EU Children's Participation Platform | European Union \(europa.eu\)](#).

¹¹ Se [Skydd av barn – integrerade system \(europa.eu\)](#).

¹² Se [Mapping Child Protection Systems in the EU – 2023 update | European Union Agency for Fundamental Rights \(europa.eu\)](#).

samordningen av mänskliga och ekonomiska resurser. Det är mot denna bakgrund uppenbart att det behövs effektivare och mer integrerade barnskyddssystem.

- (7) För att främja en kultur av nolltolerans när det gäller våld mot barn är det nödvändigt att överbrygga klyftan mellan internationella standarder, politiska åtaganden och konkreta insatser, samt att mobilisera alla relevanta aktörer i samhället¹³. Alla former av våld bör omfattas, dvs. varje form av fysiskt eller psykiskt våld, skada eller övergrepp, vanvård eller försumlig behandling, misshandel eller utnyttjande, inklusive sexuella övergrepp, i fysiska miljöer, på nätet eller i virtuella världar. Det kan handla om våld i hemmet, människohandel, sexuella övergrepp, genusbaserat våld – däribland kvinnlig könsstympning och barnäktenskap – och alla former av mobbning och kroppssaga. Det främsta syftet med denna rekommendation är därför att främja integrerade barnskyddssystem i medlemsstaterna och att stärka deras funktion, samt att lyfta fram skyddet av barn som en prioritering för unionen i dess yttre åtgärder.
- (8) För att på ett bättre sätt väga in barns åsikter och behov, vilket är en central fråga i denna rekommendation, bör de nationella barnskyddssystemen vara kontextspecifika, sätta barn i centrum och implementeras på den nivå inom förvaltningen som är lämpligast. För att säkerställa en jämlik tillgång till barnskyddstjänster bör medlemsstaterna underlätta tvärsektoriellt samarbete och samordning mellan privata aktörer, lokala, regionala och nationella myndigheter och unionens institutioner, organ och byråer. Barnets bästa bör komma i främsta rummet och hänsyn tas till barns åsikter. En integrerad strategi bör även koppla samman förebyggande åtgärder, tidig varning, anmälan, tvärsektoriellt stöd och uppföljning.
- (9) När det gäller skyddet av barn finns det olika aktörer som utifrån sin specifika behörighet och inom sin specifika sektor ansvarar för olika aspekter. Det är mycket viktigt med tydligt definierade roller och nära samordning mellan alla relevanta aktörer, däribland offentliga myndigheter (på alla nivåer och i enlighet med deras befogenheter), privata aktörer och civilsamhällesorganisationer. Relevanta yrkesgrupper och aktörer finns inom flera sektorer: inom utbildning (lärare, pedagoger, stödtjänster på alla nivåer, inbegripet förskola och barnomsorg), inom den sociala sektorn (t.ex. socialarbetare, tjänsteleverantörer, vårdgivare inom institutionsvård och i familjehem), inom hälso- och sjukvård (inbegripet psykisk hälsa), inom rättsväsende och brottsbekämpning (t.ex. advokater, domare, polis, personal som arbetar på låsta eller halvlåsta institutioner), inom asyl och migration, diplomatiskt och konsulärt skydd, den digitala sektorn, idrotts-, fritids-, medie- och kultursektorerna, finanssektorn, näringslivet och miljösektorn, samt innefattar även traditionella och religiösa ledare. Familjer och lokalsamhällen har en central roll när det gäller skyddet av barn, liksom barnen själva.
- (10) De många olika verktyg som står till medlemsstaternas förfogande, bl.a. på unionsnivå (lagstiftning, åtgärder och finansiering), kan göra barnskyddssystemen starkare och mer integrerade. Denna rekommendation bygger därför på de delar av unionens regelverk som är relevanta för barns rättigheter samt på icke-bindande åtgärder som vidtagits på detta område¹⁴. Syftet är att ta ett helhetsgrepp på barnskyddsfrågan

¹³ Se [High Time to End Violence against Children | UN Special Representative of the Secretary-General on Violence Against Children](#).

¹⁴ I bilagan till denna rekommendation finns en icke uttömmande översikt över relevanta unionsrättsakter, policydokument och finansieringsmöjligheter.

genom att samla redan befintlig lagstiftning och befintliga åtgärder för att få barnskyddssystemen att fungera på ett mer integrerat sätt där barnen står i centrum.

- (11) Att främja jämlikhet och inkludering i våra samhällen är viktigt för att förebygga våld. Barn med egenskaper som kan utgöra orsaker till diskriminering löper större risk att utsättas för mobbning. Till exempel utsätts barn med funktionsnedsättning oftare för våld och övergrepp både i sin hemmiljö och på institutioner¹⁵. Bland hbtqi-barn i åldern 15–17 år hade 11 % under de fem åren före enkäten 2019 utsatts för fysiska eller sexuella attacker på grund av sin hbtqi-identitet¹⁶. Barn som bevitnar rasistiska handlingar och utövar själv censur för att dölja sin identitet löper större risk att utveckla socioemotionella problem än andra. Detta gäller särskilt romska barn, som ofta dagligen utsätts för diskriminering, antiziganism och socioekonomisk utestängning¹⁷. Det är därför mycket viktigt att integrerade barnskyddssystem är inkluderande och säkerställer att alla barn alltid behandlas lika och utan diskriminering i linje med kommissionens fem jämlikhetsstrategier¹⁸, EU:s strategi för att bekämpa antisemitism och främja judiskt liv¹⁹ och handlingsplanen för integration och inkludering²⁰. Syftet med det gemensamma meddelandet *Inget rum för hat* är att trappa upp EU:s ansträngningar att bekämpa alla typer av hat²¹.
- (12) Psykisk hälsa och psykologiskt stöd är i alla skeden grundbultar i skyddet av barn. Kommissionens meddelande om en övergripande strategi för psykisk hälsa²² handlar om att främja barns psykiska hälsa. Kommissionen konstaterar att barndomen har en avgörande roll för den psykiska hälsan under resten av livet. I en ”Hela skolan”-strategi för att uppnå välbefinnande är psykisk hälsa och ett icke-våldsamt språk avgörande för att förebygga mobbning, inbegripet nätmobbning, och våld, och arbetet sker tillsammans med personer som arbetar med psykisk hälsa och familjer. Detta framhålls av kommissionens expertgrupp för frågor om välbefinnande i skolan²³, som är inriktad på stödjande lärandemiljöer för grupper som riskerar att underprestera och ska bidra till att förverkliga det europeiska utbildningsområdet senast 2025²⁴. Dess

¹⁵ Vilket framhålls i strategin för rättigheter för personer med funktionsnedsättning 2021–2030 (COM(2021) 101 final) och baserat på en analys som utförts av FRA, se [Violence against children with disabilities: legislation, policies and programmes in the EU | European Union Agency for Fundamental Rights \(europa.eu\)](#).

¹⁶ Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter (FRA), [A long way to go for LGBTI equality](#), 2020, [FRA LGBTI Survey Data Explorer](#).

¹⁷ Rapport om utvärderingen av EU-ramen för nationella strategier för integrering av romer fram till 2020, COM(2018) 785 final.

¹⁸ Meddelande om jämställdhetsstrategin 2020–2025 (COM(2020) 152 final), meddelandet om EU:s strategiska ram för romers jämlikhet, inkludering och deltagande (COM(2020) 620 final), rådets rekommendation om romers jämlikhet, inkludering och delaktighet (EUT C 93, 19.3.2021), meddelande om en jämlikhetsstrategi för hbtqi-personer 2020–2025 (COM(2020) 698 final), strategi för rättigheter för personer med funktionsnedsättning (COM(2021) 101 final), och meddelande om EU:s handlingsplan mot rasism 2020–2025 (COM(2020) 565 final).

¹⁹ Kommissionens meddelande om EU:s strategi för att bekämpa antisemitism och främja judiskt liv (2021–2030) (COM(2021) 615 final).

²⁰ Kommissionens meddelande Handlingsplan för integration och inkludering för 2021–2027 (COM(2020)758 final)

²¹ Gemensamt meddelande till Europaparlamentet och rådet Ingen plats för hat: ett Europa enat mot hat, JOIN/2023/51 final, 6 december 2023.

²² Meddelande från kommissionen om en övergripande strategi för psykisk hälsa (COM (2023) 298 final).

²³ Se [Kommissionens expertgrupp för frågor om välbefinnande i skolan](#).

²⁴ Kommissionens meddelande om att förverkliga det europeiska området för utbildning senast 2025 (COM(2020) 625 final).

arbete bidrar till genomförandet av rådets rekommendation av den 28 november 2022 om vägar till en framgångsrik skolgång²⁵.

- (13) En av de viktigaste orsakerna till social utestängning bland barn är ojämlik tillgång till grundläggande tjänster. Sådana tjänster är livsviktiga för barns välbefinnande och för deras sociala, kognitiva och emotionella utveckling. Enligt princip 11 i den europeiska pelaren för sociala rättigheter²⁶ har barn rätt till förskola och barnomsorg till ett överkomligt pris och av god kvalitet, rätt till skydd mot fattigdom, och barn från missgynnade miljöer ska ha rätt till särskilda åtgärder som ger dem lika möjligheter. I rådets rekommendation om den europeiska barngarantin²⁷ uppmanas dessutom medlemsstaterna att förebygga och bekämpa social utestängning genom att garantera behövande barn faktisk tillgång till vissa viktiga tjänster, bl.a. till utbildning, hälso- och sjukvård och bostäder. Det handlar i synnerhet om barn från otrygga familjesituationer där det förekommer våld eller drogmissbruk. Den europeiska pelaren för sociala rättigheter, den europeiska barngarantin och den europeiska vård- och omsorgsstrategin²⁸ bildar ett heltäckande EU-ramverk som ska säkra tillgången till grundläggande tjänster för barn som befinner sig i utsatta situationer eller kommer från missgynnade bakgrundsförhållanden. Rådets rekommendation om förskoleverksamhet och barnomsorg²⁹ stöder också medlemsstaterna i deras arbete för att förbättra tillgången till och kvaliteten på förskoleverksamhet och barnomsorg. I EU:s ungdomsstrategi 2019–2027³⁰ framhålls att en tredjedel av unga människor i Europa riskerar att drabbas av fattigdom och social utestängning, vilket påverkar deras förutsättningar att utöva sina sociala rättigheter. Många utsätts fortfarande för flera former av diskriminering, fördomar och hatbrott. Det är därför mycket viktigt att komma till rätta med skillnaderna och säkerställa lika möjligheter för de yngsta generationerna i Europa, inbegripet för de som är mest marginaliserade och som befinner sig i ett utanförskap.
- (14) Övergrepp mot barn och sexuell exploatering av barn är ett brott som ökar i unionen. Denna rekommendation är ett uttryck för den vikt unionen fäster vid sitt åtagande att skydda barn mot sexuella övergrepp på och utanför nätet. I EU-strategin för en effektivare bekämpning av sexuella övergrepp mot barn³¹ tas ett helhetsgrepp på detta brott genom att alla verktyg som är tillgängliga på EU-nivå utnyttjas, såväl lagstiftning som andra verktyg, för att förhindra och bekämpa dessa brott och hjälpa offren, samtidigt som alla relevanta aktörer mobiliseras bland offentliga myndigheter och inom den privata sektorn. Kommissionen har inom ramen för strategin antagit ett förslag till en förordning om regler för att förebygga och bekämpa sexuella övergrepp

²⁵ Rådets rekommendation av den 28 november 2022 om vägar till en framgångsrik skolgång (EUT C 469, 9.12.2022).

²⁶ Interinstitutionell proklamation av den europeiska pelaren för sociala rättigheter (EUT C 428, 13.12.2017, s. 10).

²⁷ Rådets rekommendation (EU) 2021/1004 av den 14 juni 2021 om inrättande av en europeisk barngaranti (EUT L 223, 22.6.2021).

²⁸ Kommissionens meddelande om en strategi för vård och omsorg (COM(2022) 440 final).

²⁹ Rekommendation av den 8 december 2022 om förskoleverksamhet och barnomsorg: Barcelonamålen för 2030 (EUT C 484, 20.12.2022).

³⁰ Resolution från Europeiska unionens råd och företrädarna för medlemsstaternas regeringar, församlade i rådet om ramar för det europeiska samarbetet på ungdomsområdet: Europeiska unionens ungdomsstrategi 2019–2027 (EUT C 456, 18.12.2018).

³¹ EU-strategi för en effektivare bekämpning av sexuella övergrepp mot barn (COM(2020) 607 final).

mot barn³², enligt vilken leverantörer av onlinetjänster skulle bli skyldiga att förhindra spridning av material med sexuella övergrepp mot barn och grooming av barn. I direktivet om sexuella övergrepp mot barn³³ fastställs brottsrekvisit och påföljder när det gäller sexuella övergrepp mot och sexuellt utnyttjande av barn, och det fastställs skyldigheter för medlemsstaterna att förebygga sådana brott och ge brottsoffren hjälp och stöd. Kommissionen har inom ramen för strategin antagit ett förslag om översyn av detta direktiv³⁴.

- (15) Barn måste i både fysiska och digitala miljöer skyddas mot risken för bl.a. (nät)mobbing och trakasserier. Detta framhålls i rådets slutsatser om digital egenmakt för att skydda och upprätthålla grundläggande rättigheter i den digitala tidsåldern³⁵ och om att stödja välbefinnande i digital utbildning³⁶. Målet med den europeiska strategin för ett bättre internet för barn (BIK+)³⁷ är att säkerställa att barn skyddas, respekteras och ges egenmakt på nätet under det nya digitala decenniet, och skyddet av minderåriga är en central fråga i rättsliga och politiska ramverk, bl.a. i förordningen om digitala tjänster³⁸, direktivet om audiovisuella medietjänster³⁹ och allmänna dataskyddsförordningen⁴⁰ och EU-initiativet om webb 4.0 och virtuella världar⁴¹. Inom ramen för BIK+ fortsätter kommissionen att arbeta mot nätmobbing, framför allt genom den verksamhet som bedrivs av det EU-samfinansierade nätverket av centrum för trygghet på nätet (Safer Internet Centres). Nätverket driver hjälplinjer och erbjuder utbildning och resurser som kan användas i både formella och informella utbildningsmiljöer.
- (16) För att göra det lättare för barn att faktiskt utöva sina rättigheter bör medlemsstaternas rättsväsenden ta hänsyn till barns behov som brottsoffer, misstänkta, tilltalade eller dömda, vittnen eller andra parter i domstolsförfaranden. Direktivet om brottsoffers

³² Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om fastställande av regler för att förebygga och bekämpa sexuella övergrepp mot barn, COM(2022) 209 final.

³³ Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/93/EU av den 13 december 2011 om bekämpande av sexuella övergrepp mot barn, sexuell exploatering av barn och barnpornografi samt om ersättande av rådets rambeslut 2004/68/RIF (direktivet om sexuella övergrepp mot barn) ([EUT L 335, 17.12.2011](#)).

³⁴ Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om bekämpande av sexuella övergrepp mot barn, sexuell exploatering av barn och material med sexuella övergrepp mot barn samt om ersättande av rådets rambeslut 2004/68/RIF (omarbetning) (COM(2024) 60 final).

³⁵ Rådets slutsatser om digital egenmakt för att skydda och upprätthålla grundläggande rättigheter i den digitala tidsåldern, 14309/23, 20 oktober 2023.

³⁶ Rådets slutsatser om att stödja välbefinnande i digital utbildning, 14982/22, 28 november 2022.

³⁷ Meddelandet *Ett digitalt decennium för barn och ungdomar: den nya europeiska strategin för ett bättre internet för barn (BIK+)* COM(2022) 212 final.

³⁸ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/2065 av den 19 oktober 2022 om en inre marknad för digitala tjänster och om ändring av direktiv 2000/31/EG (förordningen om digitala tjänster) ([EUT L 277, 27.10.2022](#)).

³⁹ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/1808 av den 14 november 2018 om ändring av direktiv 2010/13/EU om samordning av vissa bestämmelser som fastställs i medlemsstaternas lagar och andra författningar om tillhandahållande av audiovisuella medietjänster (direktivet om audiovisuella medietjänster), mot bakgrund av ändrade marknadsförhållanden ([EUT L 303, 28.11.2018](#)).

⁴⁰ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning) (EUT L 119, 4.5.2016).

⁴¹ Meddelandet *Ett EU-initiativ om webb 4.0 och virtuella världar: ett försprång i nästa tekniska omställning* – COM(2023) 442 final).

rättigheter⁴², direktivet om rättssäkerhetsgarantier för barn som är misstänkta eller tilltalade i straffrättsliga förfaranden⁴³ och EU-strategin för brottsoffers rättigheter (2020–2025)⁴⁴ anger antingen uttryckligen, eller har som mål att främja, särskilda rättigheter och skyddsåtgärder för barn som omfattas av deras tillämpningsområde. Det behövs en riktad, integrerad och myndighetsövergripande strategi för att genom åldersanpassade tjänster stödja och skydda barn som är brottsoffer. När det gäller barn som är misstänkta eller tilltalade bör man ha en multidisciplinär ansats, i synnerhet i samband med den individuella bedömningen av barnets särskilda omständigheter, behov och utsatthet. Denna rekommendation avspeglar vidare den vikt förordningen om underhållsskyldighet⁴⁵ och Bryssel IIb-förordningen⁴⁶ har genom att stärka det gränsöverskridande rättsliga samarbetet inom unionen i civilrättsliga ärenden som rör barn. De centralmyndigheter som utses enligt Bryssel IIb-förordningen fyller en funktion genom att bistå i gränsöverskridande barnskyddsärenden. Barn är även offer för människohandel för alla former av utnyttjande⁴⁷. Dessa barn är enligt direktivet mot människohandel⁴⁸ särskilt sårbara och ägnas därför särskild uppmärksamhet i EU:s strategi mot människohandel (2021–2025). Hjälpelinjerna för barn (116 111), telefonjourerna för försvunna barn (116 000) och andra nationella hjälpelinjer och telefonjourer för barn fyller en funktion i barnskyddssystemen.

- (17) När det gäller skyddet av rättigheter för barnmigranter, däribland ensamkommande barn som söker internationellt skydd, krävs fortsatta ansträngningar för att hantera vissa oroande förhållanden. Barn som befinner sig på flykt riskerar dagligen att utsättas för våld, i synnerhet om de reser ensamma eller har skilts från sina familjer⁴⁹. Migrant- och flyktingbarn är särskilt sårbara och behöver särskilt och lämpligt skydd, vilket understryks i meddelandet om att skydda migrerande barn⁵⁰. Utsattheten hos barn ökar om de är ensamkommande eller har skilts från sina föräldrar. Efter Rysslands anfallskrig mot Ukraina har kommissionen förbundit sig att hjälpa medlemsstaterna att skydda de barn som tvingats fly från Ukraina till EU⁵¹. Det handlar bland annat om stöd till telefonjourer för försvunna barn och hjälpelinjer för

⁴² Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/29/EU av den 25 oktober 2012 om fastställande av miniminormer för brottsoffers rättigheter och för stöd till och skydd av dem samt om ersättande av rådets rambeslut 2001/220/RIF ([EUT L 315, 14.11.2012](#)).

⁴³ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/800 av den 11 maj 2016 om rättssäkerhetsgarantier för barn som är misstänkta eller tilltalade i straffrättsliga förfaranden ([EUT L 132, 21.5.2016](#)).

⁴⁴ EU-strategi för brottsoffers rättigheter (2020–2025) (COM(2020) 258 final).

⁴⁵ Rådets förordning (EG) nr 4/2009 av den 18 december 2008 om domstols behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt samarbete i fråga om underhållsskyldighet ([EUT L 7, 10.1.2009](#)).

⁴⁶ Rådets förordning (EU) 2019/1111 av den 25 juni 2019 om behörighet, erkännande och verkställighet av avgöranden i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar, och om internationella bortföranden av barn (omarbetning) ([EUT L 178, 2.7.2019](#)).

⁴⁷ År 2022 var 15 % av de offer som registrerades i EU barn. Se [Trafficking victims in Europe, a rise by 10% and the share of EU nationals among the victims increased to 59% - European Commission \(europa.eu\)](#).

⁴⁸ Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/36/EU av den 5 april 2011 om förebyggande och bekämpande av människohandel, om skydd av dess offer och om ersättande av rådets rambeslut 2002/629/RIF ([EUT L 101, 15.4.2011](#)).

⁴⁹ Generalsekreterarens särskilda representant för frågor som rör våld mot barn och Universidad Iberoamericana, [Violence against children on the move From a continuum of violence to a continuum of protection](#) (inte översatt till svenska), 2020.

⁵⁰ Meddelande om att skydda migrerande barn (COM(2017) 211 final).

⁵¹ Se Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet och rådet *Tillfälligt skydd för människor som flyr Rysslands anfallskrig mot Ukraina: ett år senare*, COM(2023) 140 final.

barn, samt att säkerställa att de får tillträde till nationella utbildningssystem samt att vägleda medlemsstaterna, så att fördrivna barn snabbt kommer i kontakt med nationella barnskyddssystem⁵².

- (18) I den migrations- och asylpakt som ska antas slutligt av rådet⁵³ införs ytterligare skyddsåtgärder och skyldigheter när det gäller skyddet av barn som måste komma på plats under övergångsperioden innan pakten börjar tillämpas. Barnets bästa är fortfarande en central princip i EU:s asylregelverk som måste komma i främsta rummet. När asylsökande barn har passerat gränsen måste medlemsstaterna fastställa och sörja för alla särskilda behov som de kan tänkas ha och ta hänsyn till vikten av kontinuitet och stabilitet i deras omsorg. Pakten förkortar tidsfristerna för utnämning av barns företrädare och skärper kraven på företrädarnas utbildning, kvalifikationer och tillsyn, men slår samtidigt fast att det är viktigt att väga in barns åsikter och ge barnanpassad information. Den förkortar tidsfristerna när det gäller att ge alla barn tillträde till utbildning och utökar deras tillgång till hälso- och sjukvård så att den blir likvärdig med den som erbjuds infödda barn. Den innehåller starkare garantier för minderåriga när det gäller placering i förvar genom att göra klart att detta som regel bör undvikas. En annan viktig aspekt som måste beaktas i barnskyddssystem är säkerställandet av en så bra och hållbar övergång till vuxenstöd som möjligt, vilket framhålls i handlingsplanen för integration och inkludering⁵⁴.
- (19) Det finns stora möjligheter att få ekonomiskt stöd från unionen för att skydda barn mot alla former av våld. Det finns unionsmedel tillgängliga för att stödja utveckling och förstärkning av integrerade barnskyddssystem i medlemsstaterna och andra relevanta åtgärder. För att göra det lättare att navigera bland de olika programmen har kommissionen skapat en gemensam nätsluss (*gateway*) som gör det möjligt för användare att hitta relevanta finansieringsmöjligheter⁵⁵. Mottagare av unionsmedel måste respektera unionens värden, principer, gällande lagstiftning och avtalsbestämmelser när de använder dessa medel. Kommissionen har vidtagit åtgärder för att underlätta regelefterlevnad och hantera eventuella överträdelser. När det gäller EU-medel som omfattas av förordningen om gemensamma bestämmelser⁵⁶ är medlemsstaterna dessutom skyldiga att uppfylla de överordnade villkoren i stadgan och i FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning (UNCRPD). Medlemsstaterna är följaktligen skyldiga att införa effektiva mekanismer för att säkerställa att program som finansieras med dessa unionsmedel och deras genomförande uppfyller villkoren i stadgan och UNCRPD.
- (20) Kommissionen ger även särskilt ekonomiskt stöd för att förebygga och bekämpa våld mot barn, genusbaserat våld mot flickor och våld i hemmet, samt för att skydda offren för sådant våld inom *Daphne*-segmentet av *Programmet för medborgare, jämlikhet*

⁵² Se [På flykt från Ukraina: barnens rättigheter – Europeiska kommissionen \(europa.eu\)](https://european-council.europa.eu/media/en/press-areas/pages/statement-by-the-president-of-the-european-commission-on-the-protection-of-refugees-and-vulnerable-groups-in-ukraine.aspx).

⁵³ Se [Statement by the President of the European Commission: Pact on Migration and Asylum \(europa.eu\)](https://european-council.europa.eu/media/en/press-areas/pages/statement-by-the-president-of-the-european-commission-on-the-protection-of-refugees-and-vulnerable-groups-in-ukraine.aspx)

⁵⁴ Handlingsplan för integration och inkludering för 2021–2027 (COM(2020) 758 final).

⁵⁵ Se [Funding & tenders \(europa.eu\)](https://european-council.europa.eu/media/en/press-areas/pages/statement-by-the-president-of-the-european-commission-on-the-protection-of-refugees-and-vulnerable-groups-in-ukraine.aspx).

⁵⁶ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1060 av den 24 juni 2021 om fastställande av gemensamma bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden+, Sammanhållningsfonden, Fonden för en rättvis omställning och Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden samt finansiella regler för dessa och för Asyl-, migrations- och integrationsfonden, Fonden för inre säkerhet samt instrumentet för ekonomiskt stöd för gränsförvaltning och viseringspolitik, ([EUT L 231, 30.6.2021](https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj)).

och rättigheter och värden (CERV)⁵⁷. Inom segmentet *Jämlikhet, rättigheter och jämställdhet* finns ytterligare möjligheter att få finansiering för att främja barns rättigheter och delaktighet, samt bekämpa den diskriminering som drabbar vissa grupper av barn. Även programmet *Rättsliga frågor*⁵⁸ främjar skyddet av barn genom att erbjuda möjligheter till finansiering, särskilt när det gäller frågor som rör ett barnvänligt rättsväsende.

- (21) Instrumentet för tekniskt stöd⁵⁹ erbjuder på begäran specialanpassad teknisk expertis för utformning och genomförande av strukturreformer i medlemsstaterna. Det handlar om områden som utbildning, socialtjänst, migration och gränsförvaltning, hälso- och sjukvård samt rättsväsende, och stöd ges till exempel till s.k. barnahus⁶⁰. Integrerade barnskyddssystem ingår även i ett flaggskeppsinitiativ 2024 med tekniskt stöd för att stärka demokratin och rättsstaten⁶¹. Tvärsektoriella reformer kan bekämpa barnfattigdom och social utestängning inom ramen för flaggskeppsinitiativet om genomförandet av den europeiska barngarantin och erbjuder även en möjlighet att ge tekniskt stöd till flera länder.
- (22) Det finns flera andra EU-finansieringsprogram som kan täcka in olika aspekter som rör skyddet av barn och barns välbefinnande. Det kan bland handla om barns psykiska hälsa, vaccination samt förebyggande och behandling av cancer bland barn inom programmet *EU för hälsa*⁶². Frågor om barnfattigdom och social utestängning faller under Europeiska socialfonden⁶³, handel med barn och sexuella övergrepp mot barn under Fonden för inre säkerhet⁶⁴, asyl-, integrations- eller återvändandestöd riktat till barn från länder utanför EU under Asyl-, migrations- och integrationsfonden⁶⁵, och tillgång till icke-segregerade tjänster inom utbildning, boende, hälso- och sjukvård, socialvård och barnomsorg under Europeiska regionala utvecklingsfonden⁶⁶. Reformerna, investeringar och åtgärder för nästa generation barn och ungdomar när det gäller till exempel utbildning och färdigheter kan även få stöd från faciliteten för

⁵⁷ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/692 av den 28 april 2021 om inrättande av programmet för medborgare, jämlikhet, rättigheter och värden och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1381/2013 och rådets förordning (EU) nr 390/2014 ([EUT L 156, 5.5.2021](#)).

⁵⁸ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/693 av den 28 april 2021 om inrättande av programmet för rättsliga frågor och om upphävande av förordning (EU) nr 1382/2013 ([EUT L 156, 5.5.2021](#)).

⁵⁹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/240 av den 10 februari 2021 om inrättande av ett instrument för tekniskt stöd ([EUT L 57, 18.2.2021](#)).

⁶⁰ Se [Barnahus](#).

⁶¹ Se [TSI 2024 Flagship - Reinforce Democracy and the Rule of Law - European Commission \(europa.eu\)](#).

⁶² Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/522 av den 24 mars 2021 om inrättande av ett program för unionens åtgärder på hälsoområdet (programmet EU för hälsa) för perioden 2021–2027 och om upphävande av förordning (EU) nr 282/2014 ([EUT L 107, 26.3.2021](#)).

⁶³ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1057 av den 24 juni 2021 om inrättande av Europeiska socialfonden+ (ESF+) och om upphävande av förordning (EU) nr 1296/2013 ([EUT L 231, 30.6.2021](#)).

⁶⁴ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1149 av den 7 juli 2021 om inrättande av Fonden för inre säkerhet ([EUT L 251, 15.7.2021](#)).

⁶⁵ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1147 av den 7 juli 2021 om inrättande av Asyl-, migrations- och integrationsfonden ([EUT L 251, 15.7.2021](#)).

⁶⁶ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1058 av den 24 juni 2021 om Europeiska regionala utvecklingsfonden och Sammanhållningsfonden ([EUT L 231, 30.6.2021](#)).

återhämtning och resiliens⁶⁷. Unionen samfinansierar centrum för trygghet på nätet (Safer Internet Centres) i medlemsstaterna för att tillhandahålla upplysning och resurser gällande barns trygghet på nätet. Via hjälplinjer och jourtelefoner erbjuder unionen barn, vårdnadshavare och pedagoger stöd i form av rådgivning och även möjlighet att anmäla material med sexuella övergrepp mot barn. Unionens ramprogram för forskning och innovation – Horisont Europa⁶⁸ – stöder också olika projekt med anknytning till skyddet av barn inom tematiska forskningsområden, till exempel inom förebyggande av sexuellt utnyttjande av barn, våld i hemmet och sexuellt våld.

- (23) Unionens engagemang när det gäller skyddet av barn märks även i dess yttre åtgärder. Under 2022 levde omkring 468 miljoner barn (mer än var sjätte barn) i konfliktområden. Globalt var 160 miljoner barn (9,6 % av alla barn) involverade i barnarbete år 2020⁶⁹. Var tionde minut dör en tonårsflicka till följd av våld någonstans i världen⁷⁰. Unionens agerande för att försvara barns rättigheter och skydda barn på global nivå utgår från de demokratiska och grundläggande rättigheter som EU försvarar och slår vakt om inom unionen. Syftet med Ungdomshandlingsplanen i EU:s yttre åtgärder⁷¹ är att verka för att barn och unga på ett meningsfullt sätt ska kunna vara delaktiga och utöva inflytande på unionens yttre åtgärder. Målet med EU:s tredje handlingsplan för jämställdhet⁷² är att bekämpa alla former av genusbaserat våld. Skyddet av barn är ett viktigt mål i unionens riktlinjer för främjande och skydd av barnets rättigheter och i riktlinjerna om barn och väpnad konflikt⁷³. I EU:s handlingsplan för mänskliga rättigheter och demokrati (2020–2024)⁷⁴ uppmanas partnerländerna till exempel att bygga upp och stärka systemen för att skydda barn och införa nolltolerans mot barnarbete. Den föreslagna förordningen om förbud mot produkter som tillverkats genom tvångsarbete på unionens marknad ska bidra till detta mål. Detta engagemang kommer även till uttryck i meddelandet om anständigt arbete⁷⁵, som kommer att bidra till att bekämpa barnarbete.
- (24) Både inom EU och globalt finns det ett starkt behov av att skydda barn mot klimatförändringar och miljörisker. Barn löper betydligt större risk än vuxna att lida allvarlig skada, däribland oåterkalleliga och livslånga konsekvenser och död, till följd av miljöförstöring⁷⁶, klimatförändringar, föroreningar och förlust av biologisk mångfald. Detta ökar risken att barn drabbas av allvarliga rättighetskränkningar, bland

⁶⁷ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/241 av den 12 februari 2021 om inrättande av faciliteten för återhämtning och resiliens ([EUT L 57, 18.2.2021](#)).

⁶⁸ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/695 av den 28 april 2021 om inrättande av Horisont Europa – ramprogrammet för forskning och innovation, om fastställande av dess regler för deltagande och spridning och om upphävande av förordningarna (EU) nr 1290/2013 och (EU) nr 1291/2013 ([EUT L 170, 12.5.2021](#)).

⁶⁹ Internationella arbetsorganisationen och Unicef, [Child labour, Global Estimates 2020, Trends and the road forward](#), 2021.

⁷⁰ UNICEF, [A Statistical Snapshot of Violence against Adolescent Girls](#), 2014.

⁷¹ Ungdomshandlingsplan i EU:s yttre åtgärder 2022–2027 – Främja ungdomars meningsfulla deltagande och egenmakt i EU:s yttre åtgärder för hållbar utveckling, jämlikhet och fred (JOIN (2022) 53 final).

⁷² EU:s tredje handlingsplan för jämställdhet – *En ambitiös agenda för jämställdhet och kvinnors egenmakt i EU:s yttre åtgärder* (JOIN(2020) 17 final).

⁷³ [EU:s riktlinjer om barn och väpnad konflikt, uppdaterade 2008](#).

⁷⁴ EU:s handlingsplan för mänskliga rättigheter och demokrati 2020–2024 (JOIN(2020) 5 final).

⁷⁵ Kommissionens meddelande om anständigt arbete i världen för en global rättvis omställning och en hållbar återhämtning, COM(2022) 66 final.

⁷⁶ Rapport från FN:s särskilda rapportör i fråga om människorättsskyldigheter när det gäller åtnjutandet av en säker, ren, hälsosam och hållbar miljö, [A/HRC/37/58](#), 2018, punkterna 57 och 58.

annat i samband med väpnade konflikter, på grund av tvångsflyttningar, svält och ökat våld⁷⁷. De olika konsekvenser klimatförändringar och miljöförstöring får för kvinnor, barn och sårbara grupper måste angripas⁷⁸. I 2023 års riktlinjer för medlemsstaternas anpassningsstrategier och anpassningsplaner⁷⁹ framhålls att barn tillhör de som riskerar att påverkas mest av klimatförändringarna och att de måste inkluderas i klimatanpassningsprocessen. När parterna vidtar åtgärder för att motverka klimatförändringarna bör de respektera, främja och beakta sina respektive skyldigheter vad gäller mänskliga rättigheter, däribland rättigheterna för barn⁸⁰. I det ramverk om det globala anpassningsmål som antogs vid COP28⁸¹ uppmuntras parterna att säkerställa intergenerationell och social rättvisa samt att ta hänsyn till sårbara grupper, däribland barn. Detta förutsätter även att barn görs aktivt delaktiga i beslut om kritiska frågor som påverkar skyddet av deras rättigheter. Barns och unga människors perspektiv beaktas i de aktiviteter som genomförs inom ramen för den europeiska klimatpakten⁸², särskilt genom nätverket av klimatpaktsambassadörer och klimatpaktspartner.

- (25) Denna rekommendation riktar sig till medlemsstaterna. Även kandidatländer, potentiella kandidatländer och länder som omfattas av EU:s grannskapspolitik uppmanas att följa denna rekommendation.

HÄRIGENOM REKOMMENDERAS FÖLJANDE.

Innehåll

1. Medlemsstaterna bör vidta effektiva, lämpliga och proportionella åtgärder för att utveckla och stärka integrerade barnskyddssystem i syfte att skydda barn mot alla former av våld, däribland varje form av fysiskt eller psykiskt våld, skada eller övergrepp, vanvård eller försumlig behandling, misshandel eller utnyttjande, inbegripet sexuella övergrepp, i fysiska miljöer, på nätet och i virtuella världar (*våld mot barn*).
2. Medlemsstaterna bör ha ett mer integrerat förhållningssätt som utgår från principen om barnets bästa. Som barn betraktas personer under 18 år⁸³.

⁷⁷ FN:s kommitté för barnets rättigheter, allmän kommentar nr 26 om barns rättigheter och miljön, med särskilt fokus på klimatförändringar, 2023:

⁷⁸ Gemensamt meddelande om hantering av klimatförändringarnas och miljöförstörelsens inverkan (JOIN (2023) 19 final).

⁷⁹ Kommissionens riktlinjer för medlemsstaternas strategier och planer för anpassning 2023/C 264/01 ([EUT C 264, 27.7.2023](#)).

⁸⁰ EU:s officiella ståndpunkt inför COP28-förhandlingarna enligt [rådets slutsatser om förberedelserna inför den 28:e partskonferensen \(COP28\) för Förenta nationernas ramkonvention om klimatförändringar \(UNFCCC\), Dubai](#), 17 oktober 2023.

⁸¹ UNFCCC, [Global goal on adaptation](#).

⁸² Se [Europeiska klimatpakten – Europeiska unionen \(europa.eu\)](#).

⁸³ Enligt definitionen i FN:s konvention om barnets rättigheter.

Sätta barnen i centrum för skyddssystemen

Respektera barn som rättighetshavare, väga in deras åsikter, informera dem på ett barnanpassat sätt och bedriva upplysningsverksamhet

3. Medlemsstaterna bör alltid sätta barnets bästa i främsta rummet och säkerställa att barn erkänns, respekteras och skyddas som rättighetshavare med en icke förhandlingsbar rätt till skydd.
4. Medlemsstaterna bör införa meningsfulla, inkluderande, tillgängliga och säkra mekanismer på nationell, regional och lokal nivå som gör det möjligt för barn att fritt uttrycka sina åsikter i frågor som rör dem. I dessa frågor bör medlemsstaterna ge barn egenmakt genom att väga in deras åsikter på ett sätt som tar hänsyn till deras ålder och mognad och genom att i synnerhet säkerställa att barn är delaktiga i utveckling, uppföljning och utvärdering av strategier, policyer, program och tjänster för skydd av barn.
5. Medlemsstaterna bör aktivt upplysa om barns rättigheter och behov, om barns egenmakt och om förebyggande åtgärder och skyddsåtgärder. Sådana åtgärder bör omfatta möjligheter att anmäla otrygga situationer och få stöd, inbegripet psykologiskt stöd, och information om särskilda risker kopplade till alla former av våld mot barn, inbegripet sexuella övergrepp mot barn. Medlemsstaterna bör informera allmänheten, inbegripet barn, deras föräldrar och vårdnadshavare, vuxna som har kontakt med barn inom olika sektorer och alla berörda aktörer.
6. Medlemsstaterna bör uppmuntra och främja användning av ett lättfattligt och barnanpassat språk, till exempel i skolan, genom berörda aktörer, och i mediekampanjer, däribland sociala medier. Språket bör vara anpassat till de berörda barnens ålder, mognad och behov.

Säkerställa inkluderande barnskyddssystem

7. Medlemsstaterna bör vidta lämpliga åtgärder för att säkerställa att barn alltid behandlas utan diskriminering och på ett sätt som skyddar deras värdighet. Behandlingen bör vara anpassad till deras ålder, mognad och förmåga att förstå samt ta hänsyn till deras personlighet, intressen och eventuella särskilda behov. Medlemsstaterna bör sträva efter att säkerställa att alla barn, i hela deras mångfald, har rätt till och omfattas av samma skydd på lika villkor inom hela deras territorier: i städer, på landsbygd, i avlägsna områden och i EU:s yttre randområden. Enligt artikel 21 i stadgan ska all diskriminering på grund av till exempel kön, ras, hudfärg, etniskt eller socialt ursprung, genetiska särdrag, språk, religion eller övertygelse, politisk eller annan åskådning, tillhörighet till nationell minoritet, förmögenhet, börd, funktionsnedsättning, ålder eller sexuell läggning vara förbjuden.
8. För att se till att alla barn erbjuds omsorgstjänster och andra tjänster som är barnanpassade och av god kvalitet bör medlemsstaterna ge riktat stöd till särskilda grupper av barn, däribland behövande barn, barn som befinner sig i ett särskilt underläge och barn som riskerar att diskrimineras eller som löper särskild risk att utsättas för våld. Medlemsstaterna bör lägga särskild vikt vid rekommendationerna i den europeiska barngarantin och de nationella handlingsplaner som antagits i detta sammanhang, bland annat genom att anslå tillräckliga resurser.
9. Medlemsstaterna uppmuntras att vidta relevanta åtgärder rörande barn, bland annat genom att bekämpa diskriminering av barn och säkerställa att de skyddas i nationella

handlingsplaner, åtgärder och strategier som antas inom ramen för kommissionens jämlikhetsunion, EU:s strategi för att bekämpa antisemitism och främja judiskt liv och handlingsplanen för integration och inkludering.

Tillgodose barns behov av trygghet i både fysiska och digitala miljöer

10. Medlemsstaterna bör vidta åtgärder för att säkerställa att barn är och känner sig trygga i alla fysiska miljöer, särskilt i skolan, inbegripet i förskola och barnomsorg, samt under fritidsaktiviteter, kulturella aktiviteter och idrottsaktiviteter och på offentliga platser.
11. Medlemsstaterna uppmanas att bedriva upplysningsverksamhet om vikten av skydd av alla grundläggande rättigheter, däribland rätten till respekt för privatlivet och till skydd av personuppgifter, på det digitala området och att informera om det stöd som finns tillgängligt för barn som utsatts för våld i den digitala miljön. Medlemsstaterna bör vidta åtgärder för att säkerställa att barn är och känner sig säkra på nätet, bl.a. åtgärder för att öka barns digitala kompetens och säkra användning av digital teknik genom att använda ett lättfattligt språk som är anpassat till deras ålder, mognad och behov för att säkerställa barns välbefinnande i den digitala miljön. Denna fråga bör från tidig ålder även vara föremål för upplysningsverksamhet och utbildning som riktar sig till familjer och vårdnadshavare, och i skolan med stöd av relevanta experter, bland annat centrumen för trygghet på nätet.
12. Medlemsstaterna uppmuntras att fortsätta att i samordning med kommissionen stärka skyddet av barn, barns digitala egenmakt och barns trygghet på nätet, i synnerhet i samband med genomförandet av den europeiska strategin för ett bättre internet för barn (BIK+) och genom att säkerställa tillämpningen av förordningen om digitala tjänster. Särskild uppmärksamhet bör ägnas upplysningsinitiativ som rör nya problem när det gäller barns trygghet och välbefinnande som är en följd av artificiell intelligens, virtuella världar, överexponering för digitalt innehåll, digitala hot (såsom hatpropaganda, nätmobbning, trakasserier, sexuella övergrepp mot barn, grooming och våldsamt innehåll) eller aggressiv marknadsföring, bland annat genom inbyggda barnskyddsgarantier.

Skydda barns integritet och psykiska hälsa

13. Medlemsstaterna rekommenderas att vidta alla lämpliga lagstiftande, administrativa, sociala och utbildningsrelaterade åtgärder som krävs för att skydda barns fysiska och psykiska integritet. Dessa åtgärder bör
 - (a) skydda barnets hela fysiska och psykiska integritet, utveckling och välbefinnande i både fysiska och digitala miljöer och ta vederbörlig hänsyn till barns sårbarhet, potentiella särskilda behov och risker för diskriminering,
 - (b) skydda barn mot otillbörlig påverkan från kommersiella intressen, såsom (digitala) spel, aggressiv marknadsföring, konsumtion av alkohol, tobak och ohälsosam mat, och samtidigt förebygga och skydda barn mot risker för missbruk.
14. Medlemsstaterna bör identifiera barn som en prioriterad målgrupp i sina nationella strategier för psykisk hälsa genom att erbjuda omfattande stöd, däribland psykologiskt stöd och stöd för att förebygga psykisk ohälsa, för att skapa en miljö där barn känner sig trygga och kan ta upp sådant som bekymrar dem.

15. Medlemsstaterna bör bedriva upplysning kring hälsofrågor, däribland psykisk ohälsa och vaccination för barn. Medlemsstaterna uppmuntras att underlätta genomförandet av program för att främja tillgänglig hälso- och sjukvård samt sjukdomsprevention som är inriktade på barn och att säkerställa att barn som får en cancerdiagnos utan onödigt dröjsmål erbjuds medicinsk vård, psykosocialt stöd och utbildningsstöd. De bör även garantera att dessa barn har tillgång till näringsrik kost och regelbundet kan utöva fysisk aktivitet. Sådana program bör även omfatta barn med missbruk.
16. Medlemsstaterna bör avsätta tillräckliga mänskliga och ekonomiska resurser för att erbjuda relevant friskvård, däribland psykologiskt stöd från tidig ålder. Medlemsstaterna bör för detta ändamål dra maximal nytta av de unionsmedel som finns tillgängliga.
17. Medlemsstaterna rekommenderas att vidta alla lämpliga lagstiftande, administrativa, sociala och utbildningsrelaterade åtgärder för att förebygga mobbning och skydda barn mot mobbning, inbegripet nätmobbning, genom omfattande antimobbningsplaner. Målet för sådana åtgärder bör vara att motverka våld, fördomar och diskriminering och främja empati och en positiv och trygg miljö som erbjuder skydd i, och i anslutning till, skolan, samt i samband med fritidsaktiviteter och digitala aktiviteter. Lärare och pedagoger, utbildningsmyndigheter, personal inom hälso- och sjukvård (inbegripet inom psykisk hälsa), elever och familjer bör vara delaktiga i utvecklingen av dessa åtgärder. Åtgärder bör säkerställa förebyggande och tidig upptäckt och tillhandahålla tydliga riktlinjer, utbildning och praktiska verktyg för hur man ska hantera och komma till rätta med mobbning som riktar sig till offer, personer i deras närhet, såsom lärare, skolpersonal, tränare, elever, föräldrar och mobbare. Sådana åtgärder bör även omfatta tillhandahållande av information om hur man rapporterar och ingriper i fall av mobbning, hur man söker hjälp och stöd och hur man kan komma till rätta med mobbningsbeteenden och toxiska beteenden.

Allmänt ramverk för integrerade barnskyddssystem

Fastställa och genomföra ett samstämmigt rättsligt och politiskt ramverk

18. Medlemsstaterna uppmanas att utveckla och stärka integrerade barnskyddssystem på grundval av ett heltäckande nationellt rättsligt och politiskt ramverk genom att i synnerhet
 - (a) utarbeta nationella planer för att bekämpa våld mot barn och säkerställa skydd av barn,
 - (b) fastställa skyldigheter att fullt ut respektera och skydda barnets rättigheter, inbegripet i samband med prevention, rapportering, skyddsåtgärder och faktiskt stöd som svarar mot barns behov, för alla relevanta aktörer i relevanta sektorer, däribland hälso- och sjukvård, utbildningssektorn, den sociala sektorn, rättsväsende, brottsbekämpning, migration och asyl, den digitala sektorn, idrotts-, fritids-, kultur- och mediesektorerna, finanssektorn, näringslivet och miljösektorn,
 - (c) på alla nivåer säkerställa att nationell lagstiftning och unionslagstiftning om skydd av barn tillämpas och genomförs i praktiken,
 - (d) bedöma nya lagstiftningsförslag och andra politiska förslag utifrån deras inverkan på skyddet av barn både på kort och lång sikt.

Inrätta strukturer och mekanismer för samordning

19. För att svara mot barns behov bör medlemsstaterna vidta lämpliga åtgärder för att stärka samordningen och samarbetet mellan alla relevanta ministerier och sektorer och mellan olika behörighetsnivåer på lokal, regional och nationell nivå och även gränsöverskridande. Samarbetet och samordningen bör handla om att förebygga våld mot barn, säkerställa skydd av barn och att göra nationella barnskyddssystem mer integrerade.
20. Medlemsstaterna bör främja en interdisciplinär barnskyddsstrategi som omfattar alla aktörer på detta område, inbegripet privata aktörer, offentliga myndigheter, civilsamhället, familjer, vårdnadshavare och barnen själva, och som samtidigt stöttar familjerna i deras roll som primära vårdnadshavare.
21. Medlemsstaterna bör framför allt förtydliga roll- och ansvarsfördelningen mellan offentliga myndigheter och yrkesgrupper som arbetar med skydd av barn, men samtidigt säkerställa samordning och samarbete på multidisciplinär basis. Medlemsstaterna bör främja en på lämpligt sätt reglerad och övervakad medverkan av den privata sektorn och civilsammanslagningar, särskilt genom certifiering, ackreditering, registrering och regelbunden kontroll av institutioner och yrkesgrupper som svarar för omsorgstjänster och andra tjänster för barn.
22. Medlemsstaterna uppmuntras även att inrätta eller utse ett organ med ansvar för samarbete och samordning och i detta sammanhang ta hänsyn till de nationella och regionala strukturer och mekanismer som redan finns.

Främja samordning med regionala och lokala aktörer

23. Med tanke på regionala och lokala myndigheters viktiga roll när det gäller att skydda barn mot våld bör alla rekommendationer som riktas till medlemsstaterna i denna rekommendation även omfatta regionala och lokala myndigheter när frågan faller inom deras respektive ansvarsområden.
24. Effektiv samordning mellan nationella, regionala och lokala myndigheter bör säkerställas genom bland annat utbyte av erfarenheter och god praxis.
25. Nationella och regionala myndigheter bör i relevanta fall tillhandahålla lämpligt stöd till lokala barnskyddsprogram, särskilt i form av finansiering, utbildning, lämpliga och tillgängliga lokaler, barnskyddsåtgärder och barnskyddsprotokoll, upplysningsverksamhet och integrerat stöd och uppföljning som involverar alla relevanta lokala sektorer, intressenter och barnen själva, samt stöd till lokala insatser i barnets miljö och samhälle.

Stärka mänskliga och ekonomiska resurser

26. Medlemsstaterna bör avsätta särskild finansiering för att säkerställa att tillräckliga mänskliga och ekonomiska resurser anslås till barnskyddsmyndigheter för att säkerställa ett effektivt integrerat barnskyddssystem på nationell, regional och lokal nivå och mellan olika sektorer. Medlemsstaterna bör använda systematiska verktyg för att övervaka kostnadsberäkning och barnorienterad budgetering för att säkerställa en sådan resursfördelning och även dra maximal nytta av tillgängliga unionsmedel.
27. Medlemsstaterna bör säkerställa en resursfördelning och villkor som skapar jobbattraktivitet, i synnerhet genom personalplanering, personalutveckling och

personalstöd, samt även erbjuda psykologiskt stöd till yrkesgrupper som arbetar med barn.

28. Medlemsstaterna bör hos alla yrkesgrupper och vuxna som kommer i kontakt med barn ingjuta en barnrätts- och ansvarskultur. Medlemsstaterna bör överväga att systematiskt ta fram yrkesprotokoll och standarder för barnskyddsförfaranden och barnskyddsgarantier i syfte att säkerställa att alla organisationer som arbetar för och med barn har en robust barnskyddspolicy och mekanismer för anmälan av våld.
29. Medlemsstaterna bör främja starka regelverk för yrkesgrupper som arbetar med skydd av barn och vuxna som kommer i kontakt med barn för att säkerställa att de som arbetar för och med barn på alla nivåer bakgrundskontrolleras och rekryteras med vederbörlig omsorg.
30. Medlemsstaterna bör ge personer som arbetar med skydd av barn särskild multidisciplinär och inklusivitetsinriktad utbildning och vägledning om särskilda kompetenser som rör barns rättigheter och barnskyddsstandarder. Detta bör omfatta utbildning och vägledning om förebyggande, upptäckt och hantering av tidiga tecken på våld mot barn och om barnpsykologi och kommunikation på ett åldersanpassat språk, varvid särskild uppmärksamhet ska ägnas barns sårbarhet. Utbildning bör även ges om samordnings- och samarbetsprotokoll om skydd av barn, inbegripet förfaranden och angivande av yrkesgruppers och myndigheters roller och ansvarsområden. Medlemsstaterna uppmuntras att utnyttja finansiering från tillgängliga EU-program för kompetensutveckling och omskolning samt kontinuerligt fortbilda personer som arbetar med skydd av barn.

En mer heltäckande insamling av data och starkare uppföljnings- och utvärderingssystem

31. Medlemsstaterna bör utarbeta särskilda datahanteringsmetoder för att förbättra ramverken för uppföljning och utvärdering av deras barnskyddssystem.
32. Medlemsstaterna bör med full respekt för lagstiftningen om skydd av personuppgifter organisera insamlingen av relevant officiell disaggregerad statistik och andra data (från administrativa källor samt från enkäter och andra typer av kvalitativ och kvantitativ forskning) om våld mot barn och skydd av barn. Medlemsstaterna bör även göra särskilda ansträngningar att vidareutveckla trendanalyser genom att regelbundet samla in data som möjliggör jämförande analyser över tid av våld mot barn och effektiviteten i systemen för skydd av barn samt öka insamlingen av data om barn som försvinner i unionen.
33. Medlemsstaterna uppmanas även att utveckla system för uppföljning och utvärdering på nationell och regional nivå som omfattar indikatorer för barns rättigheter och välbefinnande. Sådan uppföljning och utvärdering av barnskyddssystem bör vara oberoende. Detta kan i synnerhet säkerställas genom en oberoende nationell barnrättsinstitution eller barnombudsman som förfogar över tillräckliga resurser.
34. Medlemsstaterna bör bedriva forskning om våld mot barn och integrerade barnskyddssystem. För att tillgängliga data ska vara barnspecifika bör forskningen även ha som mål att barn ska vara direkt delaktiga, samt ha nödvändiga rättssäkerhetsgarantier och dataskyddsåtgärder på plats, liksom även information, metoder och verktyg som är lämpliga, tillgängliga och barnvänliga. De sistnämnda bör ta hänsyn till barns utvecklingsstadier och deras kulturella och språkliga mångfald samt vara tillgängliga för barn med funktionsnedsättning, i olika åldrar och med skiftande bakgrund. Forskningsresultaten bör analyseras med en barncentrerad

infallsvinkel genom att prioritera barns perspektiv och erfarenheter vid tolkningen, så att det säkerställs att barnen och deras behov framkommer och står i centrum för forskningsprocessen och dess resultat.

Kontinuitet i heltäckande och samordnade tjänster för att tillgodose barns behov

Behovet av proaktivt och systematiskt förebyggande av alla former av våld mot barn

35. Medlemsstaterna bör inom ramen för sina integrerade barnskyddssystem sörja för tillräcklig prevention, tidig upptäckt, tidig varning och tidigt stöd för att förebygga våld mot barn.
36. Medlemsstaterna uppmanas att främja en säker och inkluderande miljö inom utbildning, inbegripet i förskola och barnomsorg, och inom yrkesutbildning, samt bekämpa diskriminering och ta hänsyn till särskild sårbarhet. Medlemsstaterna bör bland annat se till att barn blir mer medvetna om sina rättigheter och om tillgängliga stödtjänster, utbilda berörda yrkesgrupper i att upptäcka tidiga tecken på våld och om protokoll, följa upp och främja barns och lärares psykiska hälsa och välbefinnande, säkerställa att relevanta barnskyddsgarantier och barnskyddsprotokoll finns på plats och samordna de insatser som görs inom utbildningssektorn och andra sektorer för att erbjuda familjer och barn som påverkas av omständigheter utanför skolan ett heltäckande stöd.
37. Medlemsstaterna rekommenderas att förbjuda kroppsaga av barn i alla sammanhang och att stärka integrerade stödtjänster för barn och deras familjer. Medlemsstaterna bör ge familjer det sociala skydd och stöd de behöver för att säkerställa barns utveckling och välbefinnande, bland annat genom att konkret förhindra sådan aga och ingripa i ett tidigt skede. Medlemsstaterna bör även erbjuda föräldra- och familjestöd och med barnets bästa för ögonen skapa de förutsättningar som krävs för att förhindra att barn behöver omhändertas.

Säkerställa att fall av våld mot barn anmäls och slussas vidare

38. Medlemsstaterna bör införa säkra, konfidentiella, barnvänliga och välpublicerade klagomåls- och anmälningsmekanismer som respekterar barnets rättigheter, särskilt rätten till privatliv, till exempel hjälplinjer, telefonjourer och online-tjänster som är tillgängliga dygnet runt. Sådana mekanismer bör vara tillgängliga, använda ett åldersanpassat språk och vara anpassade till barns särskilda behov. Medlemsstaterna bör vidta lämpliga åtgärder för att säkerställa att barn är informerade om sin rätt att använda dessa anmälningsmekanismer.
39. Medlemsstaterna rekommenderas fastställa tydliga regler för anmälan av fall av våld mot barn. Om den person som har föräldraansvar är involverad i våldet eller om det kan uppstå någon annan intressekonflikt mellan barnet som brottsoffer och den person som har föräldraansvar bör medlemsstaterna ta hänsyn till barnets bästa och säkerställa att varje handling som kräver samtycke inte är beroende av samtycke från den person som har föräldraansvar.
40. Berörda yrkesgrupper, i synnerhet yrkesgrupper som arbetar i nära kontakt med barn inom skydd av barn, utbildning, barnomsorg och hälso- och sjukvård bör vara skyldiga att i enlighet med unionsrätten och nationell rätt anmäla till behöriga myndigheter om de har rimliga skäl att tro att ett brott har begåtts eller sannolikt kommer att begås.

41. Klagomålsmekanismer bör finnas tillgängliga för alla barn, personer med föräldraansvar eller andra lämpliga vuxna som företräder deras intressen samt för tredje man för anmälan av våld mot barn.
42. Medlemsstaterna bör inrätta heltäckande multidisciplinära mekanismer för vidarelussning av klagomål om våld mot barn inom alla relevanta sektorer, bland annat hälso- och sjukvård (inbegripet psykisk hälsa), socialt skydd, utbildning och rättsväsende samt brottsbekämpning.
43. Dessa klagomåls-, anmälnings- och vidarelussningsmekanismer bör, för att undvika onödiga förseningar av stödet, få tillräckliga resurser och vara väl samordnade inom ett integrerat barnskyddssystem.

En oavbruten kedja av multisektoriella stödtjänster i fall där barn utsatts för våld

44. Medlemsstaterna bör säkerställa en integrerad hantering med åldersanpassat och heltäckande stöd, däribland sjukvård, emotionellt, psykologiskt och utbildningsrelaterat stöd och allt annat lämpligt stöd som krävs med hänsyn till barnets individuella omständigheter. Medlemsstaterna bör föreskriva att en lämplig vuxen i barnets närhet ska utses för att sköta kontakterna med behöriga myndigheter.
45. Medlemsstaterna bör säkerställa relevant samordning med socialtjänst för att erbjuda hjälp och stöd till barn som är brottsoffer, deras familjer och andra vårdnadshavare så snart behöriga myndigheter har rimliga skäl att misstänka våld. Särskilda program för stöd och tidigt ingripande bör även inrättas för barn som har begått eller riskerar att begå brott av skäl som har en tydlig koppling till deras familje- eller levnadsförhållanden.

Avinstitutionalisering och övergång till familjebaserade och lokalt baserade omsorgstjänster och andra tjänster varvid hänsyn ska tas till barnets bästa

46. Medlemsstaterna bör göra allt för att säkerställa att familjebaserad och lokalt baserad omsorg om barn prioriteras och barnets bästa ska sättas i främsta rummet och varje barns behov och önskemål beaktas när barn placeras i alternativ omvårdnad. Fattigdom bör aldrig vara det enda skälet till beslut om alternativ omvårdnad för barn.
47. Medlemsstaterna bör investera i familjebaserade och lokalt baserade tjänster av god kvalitet, till exempel bostäder, för att i ett så tidigt skede som möjligt stödja barn med funktionsnedsättning och deras familjer och på så sätt förhindra att de placeras på institutioner och främja deras fullständiga inkludering och delaktighet i samhället.
48. Medlemsstaterna bör av hänsyn till barnets bästa främja nationella strategier och program för att påskynda avinstitutionalisering och övergång till familjebaserade och lokalt baserade omsorgstjänster av god kvalitet för barn som saknar föräldraomsorg och barn med funktionsnedsättning. Medlemsstaterna bör anta och tillämpa god praxis för avinstitutionalisering av barn med funktionsnedsättning för att förstärka övergången från institutionsvård till lokalt baserade stödtjänster.
49. För att säkerställa en övergång till avinstitutionalisering som utgår från barnets bästa uppmanas medlemsstaterna vidta åtgärder för att hantera bristen på familjehem, särskilt för barn som lever i otrygga förhållanden, som har komplicerade omsorgsbehov eller i syfte att hålla samman syskonskaror. Lämpliga resurser bör särskilt anslås för att säkerställa relevanta stödtjänster för lokalt baserad eller

familjebaserad omsorg. Relevanta bakgrundskontroller och uppföljning bör även säkerställas och allt göras för att undvika att barn som inte bor med sin ursprungsfamilj omplaceras flera gånger. Bästa praxis när det gäller övergång och återintegrering i ursprungsfamiljen bör beaktas. Att låta barn som saknar familjeomsorg bo på olämpliga platser (t.ex. hotell- eller sjukhusrum) bör undvikas, såvida det inte är en tillfällig lösning i en akut situation under kortast möjliga tid och relevanta skyddsåtgärder vidtas.

50. Medlemsstaterna bör även erbjuda omfattande stöd- och förberedelseprogram för att hjälpa barn och unga vuxna, däribland barn och unga vuxna med funktionsnedsättning och ensamkommande migrantbarn, att klara övergången från alternativ omvårdnad, ungdomshem och andra låsta eller halvlåsta institutioner till eget boende och fullständig integrering i samhället. Medlemsstaterna uppmuntras att säkerställa att nationella barnskyddssystem omfattar särskilda planer för att förhindra människohandel, däribland handel med barn på institutionella boenden eller låsta institutioner.

Mot ett mer barnvänligt rättsväsende

51. Medlemsstaterna bör vidta nödvändiga åtgärder för att åtgärda brister i sina nationella rättssystemers kapacitet att tillgodose barns behov och göra det möjligt för dem att i praktiken utöva sina rättigheter. Medlemsstaterna bör i synnerhet, om inte annat följer av tillämpliga regler i nationell rätt och unionsrätt, sträva efter att säkerställa att
- (a) domstolsförfaranden som rör barn anpassas till deras ålder, behov och sårbarhet,
 - (b) barn bedöms individuellt och får stöd före, under och efter domstolsförfarandet, beroende på vad som är lämpligt och nödvändigt med hänsyn till omständigheterna i det individuella fallet, i enlighet med deras särskilda behov och med hänsyn till deras ålder, mognad och åsikter,
 - (c) barn kan omfattas av särskilda skyddsåtgärder under straffrättsliga förfaranden, till exempel att kommunikationsteknik och andra tekniska verktyg används för vittnesmål eller bevisupptagning, med tanke på deras särskilda sårbarhet och med beaktande av en bedömning av deras behov,
 - (d) barn får information om hur man väcker talan, om allmänna aspekter gällande domstolsförfaranden som berör dem och om deras rättigheter i samband med sådana förfaranden på ett lättfattligt och barnanpassat språk samt med beaktande av deras eventuella särskilda behov,
 - (e) barn hörs under domstolsförfaranden i alla frågor som rör dem och får möjlighet att verkligen framföra sina åsikter, antingen direkt eller genom en företrädare; samt att deras åsikter bör vägas in när det gäller frågor som rör dem på ett sätt som tar hänsyn till deras ålder och mognad, och sekundär viktigmisering genom upprepade förhör och undersökningar undvikas,
 - (f) barn har tillgång till rättshjälp, vilket ska omfatta kostnadsfritt och konkret rättsligt bistånd i form av juridisk rådgivning och juridiskt representation under alla skeden av domstolsförfaranden,
 - (g) barn har rätt till kostnadsfri tolkning och översättning i alla led av domstolsförfaranden,

- (h) barn i gränsöverskridande mål erbjuds videokonferensteknik eller annan teknik för distanskommunikation för sitt deltagande i förfaranden och för bevisupptagning,
 - (i) barn under hela domstolsförfarandet ledsagas av den person som har föräldraansvar eller av någon annan lämplig vuxen,
 - (j) barns privatliv och personuppgifter skyddas när de deltar i domstolsförfaranden,
 - (k) frihetsberövanden av barn, särskilt av migrantbarn, alltid används som en sista utväg och begränsas till kortast lämpliga period samt utgår från en individuell bedömning av barnet och att det finns lämpliga alternativa åtgärder tillgängliga,
 - (l) återfall i brott förebyggs genom utveckling av lämpliga preventions- och rehabiliteringsprogram för personer som har dömts för våld mot barn,
 - (m) alternativ till rättsliga förfaranden såsom reparativ rättvisa, medling, avledning (från lagföring) och alternativ tvistlösning erbjuds när dessa kan ligga i barnets intresse, men utan att sådana alternativ hindrar barnet från att få till stånd en rättslig prövning genom ett domstolsförfarande.
52. Medlemsstaterna bör inrätta ett gemensamt ramverk för samarbete och samordning mellan personer inom yrkesgrupper som arbetar med eller för barn i domstolsförfaranden eller ingripanden som involverar eller påverkar barn.
53. Medlemsstaterna bör avsätta särskild finansiering för en riktad och myndighetsövergripande samarbets- och samordningsstrategi i syfte att stödja barn som kommer i kontakt med rättsväsendet, i synnerhet i egenskap av brottsoffer, bland annat genom att inrätta ”barnahus” (*Barnahus-modellen*) eller någon annan motsvarande barnrättsvänlig modell. Medlemsstaterna bör på bästa sätt utnyttja tillgängliga medel och tekniskt stöd på unionsnivå.
54. Medlemsstaterna bör stärka samarbetet i barnskyddsärenden som har gränsöverskridande implikationer, bland annat genom bistånd från de centralmyndigheter i berörda medlemsstater som har utsetts enligt rådets förordning (EU) 2019/1111⁸⁴, till exempel genom att intensifiera det preventiva arbetet, utbyta god praxis mellan medlemsstaterna, särskilt inom ramen för det europeiska rättsliga nätverket på privaträttens område, och genom att underlätta och stärka det transnationella samarbetet mellan de aktörer som erbjuder stöd för barn.

Särskilda åtgärder för att skydda migrerande barn

55. När medlemsstaterna genomför den nya migrations- och asylpakten och de därmed sammanhängande reformerna av sina mottagningssystem bör de säkerställa att skyddet av barn står i centrum och att hänsyn alltid tas till barnets bästa. Detta förutsätter att det i ett tidigt skede finns tydliga rutiner för individuella bedömningar av barnets bästa och att alla relevanta förfaranden och mottagningssystem som en prioritet anpassas till barns ålder, behov och sårbarhet i enlighet med unionsrätten och internationell rätt. Ett integrerat ärendehanteringssystem bör omfatta och

⁸⁴ Rådets förordning (EU) 2019/1111 av den 25 juni 2019 om behörighet, erkännande och verkställighet av avgöranden i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar, och om internationella bortföranden av barn ([EUT L 178, 2.7.2019](#)).

maximera nödvändiga synergier mellan insatser och information mellan statliga aktörer och institutioner, inbegripet nationella myndigheter med ansvar för skyddet av barn och civilsamhället, och internationella organisationer, och uppmuntra deras delaktighet i operativa stöd- och uppföljningsprocesser, särskilt vid gränserna. Särskilda insatser bör göras för att säkerställa att barn på avlägsna platser har tillgång till särskilda tjänster och organisationer.

56. Medlemsstaterna bör som en grundläggande del av integrerade barnskyddssystem för ensamkommande barn göra särskilda ansträngningar för att utvidga och stärka förmyndarskapssystemen för dessa barn, bland annat genom att snabbt utse lämpliga förmyndare eller företrädare och genom att delta i verksamheten inom European Guardianship Network identifiera bästa praxis och utbyta sakkunskap. Medlemsstaterna bör även säkerställa konkret stöd till alla ensamkommande barn inför övergången till vuxenlivet.
57. Medlemsstaterna uppmuntras att bygga upp nationella integrerade barnskyddssystem som är redo att hantera den varierande situationen för migrerande barn (ensamkommande barn, offer för människohandel, barn som ansöker om internationellt skydd eller som återförenas med sin familj och barn som integreras i lokalsamhället och får tillgång till allmänna tjänster). Medlemsstaterna bör säkerställa att barnskyddssystemen ges tillräckliga resurser och att deras personal har adekvat utbildning för att hantera de särskilda utmaningarna för dessa barn och att organisationer som kommer i direkt kontakt med barn har interna barnskyddsstrategier. Personer som kommer i kontakt med barn bör i synnerhet göras medvetna om och utbildas i interkulturell kommunikation och frågor som rör psykisk hälsa. Medlemsstaterna uppmuntras att säkerställa att alla barn får relevant information om sina rättigheter och om förfaranden på ett sätt som är barnanpassat, åldersanpassat och anpassat till sammanhanget.
58. Medlemsstaterna bör se till att fler migrantbarn och barn med invandrarbakgrund är inskrivna i utbildning, däribland i förskola och barnomsorg, och samtidigt säkerställa att sådana program har förutsättningar att ta emot barn med kulturellt och språkligt olika bakgrund. Kompletterande åtgärder för att säkerställa att barn som fördrivits kan behålla banden med sitt ursprungsland bör också främjas.

Skydd av barn som en global prioritering för unionen

Stärka ett integrerat skydd av barn i yttre åtgärder

59. Medlemsstaterna ska i sina yttre åtgärder, dvs. i diplomatiska förbindelser, utvecklingssamarbete och humanitära insatser, värna barnets rättigheter såsom de fastställs i internationella rättsakter om mänskliga rättigheter och humanitär rätt och fästa särskild vikt vid rätten att leva ett liv fritt från våld och rätten till skydd.
60. Medlemsstaterna bör säkerställa att de i sin utrikespolitik bidrar till att bekämpa alla former av våld mot barn, såsom våld i hemmet, människohandel, sexuella övergrepp, genusbaserat våld – däribland kvinnlig könsstympning och barnäktenskap – samt alla former av mobbning och kroppssaga. Medlemsstaterna uppmanas att överväga att införa ett integrerat skydd av barn, där socialt skydd ingår, i sina yttre stödåtgärder.
61. Medlemsstaterna bör mildra de omedelbara och långsiktiga konsekvenser som väpnade konflikter har för barn, prioritera skyddet av barn i konfliktområden, förhindra och vidta åtgärder mot de sex allvarliga kränkningarna mot barn, verka för

att alla parter i konflikter ska respektera internationella rättsakter om mänskliga rättigheter och humanitär rätt, stödja rehabilitering och återanpassning av barn med tidigare kopplingar till väpnade styrkor och väpnade grupper och underlätta deras återvändande och repatriering⁸⁵.

62. Medlemsstaterna bör stärka sina insatser att hantera barns särskilda behov och utsatthet i väpnade konflikter och stödja ålders- och genusinriktade lokalt baserade integrerade socialskyddssystem i konfliktdrabbade länder för att bidra till att förhindra och minska förekomsten av kränkningar av barns rättigheter och stödja offrens återhämtning och åtgärder som vidtas för att motverka sådana kränkningar.
63. Medlemsstaterna bör stödja åtgärder för att säkerställa att skyldiga ställs till svars för allvarliga kränkningar av barn i väpnade konflikter.

Utrota barnarbete

64. Medlemsstaterna bör intensifiera sina ansträngningar att helt avskaffa barnarbete, särskilt genom att förhindra barnarbete i leveranskedjorna för företag som är verksamma i och utanför unionen. Medlemsstaterna uppmanas även att förebygga barnarbete och angripa de bakomliggande orsakerna genom att bland annat ha en integrerad socialskyddsstrategi för barn och familjer i yttre stödåtgärder.
65. Medlemsstaterna bör stödja satsningar på internationellt samarbete, både genom att anta en policy för nolltolerans mot barnarbete och genom att göra anständigt arbete till en verklighet för vuxna och unga som uppnått minimiåldern för arbete, för att förverkliga universell tillgång till socialt skydd, stödja grundläggande rättigheter i arbetslivet och främja social dialog.

Skydda barn mot klimatförändringars och miljöriskers konsekvenser för deras rättigheter

66. Medlemsstaterna uppmanas att ge barn och civilsamhället, däribland barnrättsorganisationer, möjlighet att delta i beslutsfattande om klimatförändringarna. Medlemsstaterna uppmanas att säkerställa att barn fritt kan uttrycka sina åsikter och att deras åsikter tas i beaktande i utformningen och genomförandet av därtill kopplade åtgärder, särskilt anpassningsprocesser gällande klimatförändringarna.
67. Medlemsstaterna rekommenderas att förebygga och avhjälpa konsekvenserna av miljörisker och miljöskador för barns rättigheter och integrera skydd av barn och lyhördhet för barns behov i sina planer för anpassning till och begränsning av klimatförändringarna. Specifika lösningar för barn bör integreras för att minska både de kort- och långsiktiga konsekvenserna av klimatförändringarna för barns rättigheter, bland annat genom antagande av ett barnrättsbaserat förhållningssätt till migration och tvångsförflyttningar orsakade av klimatförändringarna.

Ta vara på de möjligheter som unionens nuvarande stödåtgärder erbjuder

68. Medlemsstaterna bör utnyttja och uppmuntra berörda aktörer och yrkesgrupper i barnskyddssystemen för att ta till vara de många olika verktyg som de förfogar över på unionsnivå, till exempel lagstiftning, policydokument, kommunikation, utbildning och upplysningsverksamhet, utbyte av bästa praxis, kartläggning och

⁸⁵ Varvid hänsyn ska tas till [EU:s riktlinjer om barn och väpnad konflikt](#).

lägesrapportering samt ekonomiskt och tekniskt stöd, för att vidareutveckla och stärka sina barnskyddssystem och få dem att fungera på ett integrerat sätt för barnets bästa.

69. Medlemsstaterna uppmanas att säkerställa en samordnad strategi på nationell, makroregional, regional och lokal nivå vid programplanering och genomförande av unionsmedel samt att involvera lokala och regionala myndigheter, organisationer i det civila samhället, inbegripet organisationer som arbetar med och för barn, och arbetsmarknadens parter i att förbereda, se över, genomföra och följa upp program som ska finansieras med unionsmedel.
70. Medlemsstaterna uppmanas att använda och främja EU:s plattform för barns delaktighet, som uttryckligen utformats för att barn ska kunna göra sina röster hörda och för att sammanföra befintliga mekanismer för barns delaktighet på unionsnivå.
71. Medlemsstaterna uppmanas att aktivt utbyta god praxis och bevis om modeller för integrering av barnskyddstjänster och att bidra till arbetet i EU:s nätverk för barns rättigheter. Sådana bidrag bör underlätta dialog och ömsesidigt lärande mellan medlemsstaterna.
72. Medlemsstaterna bör stödja användningen av verktyg, såsom verktyg för egenkontroll, för att bedöma kvaliteten på sina ramverk för uppföljning och utvärdering av skyddet av barn och befintliga datasystem samt, om nödvändigt, stödja upprättandet och genomförandet av handlingsplaner för att göra deras data om skyddet av barn mer tillgängliga, kvalitativa och jämförbara.
73. Medlemsstaterna uppmanas att på bästa sätt utnyttja det samarbete och den samordning som redan finns mellan berörda aktörer, däribland internationella samarbetspartner som Europarådet, Internationella arbetsorganisationen och Förenta nationerna, och civilsamhället, på unionsnivå och nationell, regional och lokal nivå.
74. Medlemsstaterna uppmanas att på bästa sätt utnyttja det stöd som tillhandahålls av Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter vid genomförandet av denna rekommendation samt på andra relevanta områden av EU:s strategi för barnets rättigheter, särskilt i form av tekniskt och metodologiskt stöd, till exempel för utformning och genomförande av datainsamling.

Utfärdad i Strasbourg den 23.4.2024

*På kommissionens vägnar
Dubravka ŠUICA
Vice ordförande*

